

STORTINGET

Innst. 357 S

(2024–2025)

Innstilling til Stortinget
fra transport- og kommunikasjonskomiteen

Prop. 92 S (2024–2025)

Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om Forlengd innkrevjingsperiode for Bypakke Nord-Jæren i Rogaland og samanslåing av tilskot i belønningsordninga for betre kollektivtransport mv. i byområda

Til Stortinget

Sammendrag

Proposisjonen inneheld forslag om forlengd innkrevjingsperiode til ut 2038 og innføring av eit fleksibelt takstsystem i Bypakke Nord-Jæren i Rogaland. Vidare blir det opplyst om at den fylkeskommunale garantien for bypakka blir sett lågare. Departementet orienterer òg om samanslåing av tilskot i belønningsordninga for betre kollektivtransport mv. i byområda.

Det vises for øvrig til omtale i proposisjonen.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jone Blikra, Tom Einar Karlsen og Marte Mjøs Persen, fra Høyre, Liv Kari Eskeland, Trond Helleland og Erlend Larsen, fra Senterpartiet, lederen Sigbjørn Gjelsvik, Geir Adelsten Iversen og Geir Inge Lien, fra Fremskrittspartiet, Morten Stordalen og Frank Edvard Sve, fra Sosialistisk Venstreparti, Mona Fagerås, og fra Venstre, André N. Skjelstad, viser til Prop. 92 S (2024–2025) Forlengd innkrevjingsperiode for Bypakke

Nord-Jæren i Rogaland og samanslåing av tilskot i belønningsordninga for betre kollektivtransport mv. i byområda.

Fleirtalet i komiteen, alle unnateke medlemmene frå Fremsstegspartiet, merkar seg at bompengennkrevjinga starta 1. oktober 2018 og skulle vare til 2033. Fleirtalet merkar seg at det i åra etter har blitt gjort justeringar i bompengeopplegget, mellom anna når det gjeld rushtidsavgifta, betaling for nullutslepps-køretøy og reduksjon av gjennomsnittstakst, alt i tråd med lokalpolitiske vedtak.

Fleirtalet merkar seg at det blir bedt om Stortingets tilslutning til å forlenge innkrevjingsperioden for Bypakke Nord-Jæren til og med 2038, og at bompengeselskapet Ferde AS får løyve til å ta opp lån og krevje inn bompengar i samsvar med dette. Fleirtalet merkar seg vidare at det blir opna for differensiering av bompengetakstar innanfor fastsett gjennomsnittstakst dersom det blir gjort lokalpolitiske vedtak om dette.

Fleirtalet merkar seg vidare at den fylkeskommunale garantien for bypakka blir sett lågare, og at proposisjonen opnar for ei samanslåing av ulike tilskot i belønningsordninga for betre kollektivtransport mv. i byområda.

Til grunn for dette ligg Stortingets tidlegare handsaming av Bypakke Nord-Jæren, og fleirtalet viser her til Prop. 47 S (2016–2017) Finansiering av Bypakke Nord-Jæren i Randaberg, Sandnes, Sola og Stavanger kommunar i Rogaland, jf. Innst. 214 S (2016–2017).

Forlengd innkrevjingsperiode for Bypakke Nord-Jæren

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet merker seg at proposisjonen inneholder vesentlige endringer i Bypakke Nord-Jæren, blant annet med forlenget innkrevjingsperiode for å kunne realisere flere prosjekter i porteføljen.

Disse medlemmer mener det er viktig for legitimiteten i bompenggeordningene at den samlede belastningen for den enkelte bilist ikke blir for stor, og at belastningen må stå i stil med den tilbudsforbedringen som kommer som resultat av innkrevingen. Det er et mål for Senterpartiet at bompengetrykket skal reduseres, og det er svært viktig at bompengebelastningen ikke blir for høy for privatpersoner og næringsliv, verken på enkeltstrekninger eller samlet i regioner.

Disse medlemmer viser til at lokalpolitisk tilslutning til bompengeprojektene er en forutsetning for at Senterpartiet skal godta bompengefinansiering av samferdselsprosjekter. Samtidig ser man at flere bompengeprojekter nå verken har legitimitet eller lokalpolitisk tilslutning, på grunn av eskalerende kostnader knyttet til sviktende trafikk tall eller generell prisvekst ut over det som ble forutsatt i bompengeprogget. Disse medlemmer vil vise til at det ofte vil være usikkerhet knyttet til trafikkgrunnlag i et prosjekt, og at eskalerende bompengesatser vil kunne øke denne usikkerheten ytterligere. Disse medlemmer mener at man fremover må være svært varsom med bruken av bompenger og ha en særskilt oppmerksomhet på finansieringsoppbygget der bompenger inngår som en betydelig del av finansieringen.

Disse medlemmer viser til at det samlede bompengetrykket i Stavangerregionen nå er svært høyt. Bompengetrykket i Ryfast er nå så stort at potensialet for vekst i en utvidet bo- og arbeidsmarkedsregion nå i praksis uteblir, og at bompengetrykket heller hindrer vekst og utvikling i enkelte omliggende kommuner. Disse medlemmer vil videre vise til at det i Rogfast planlegges for svært høye bompengesatser når veien etter planen er ferdig i 2033. Disse medlemmer viser videre til at av den forventede bruttoinntekten i bypakken utgjør finansierings- og innkrevjingskostnadene om lag 12,5 pst. av kostnadene for bilistene. Disse medlemmer mener det er svært viktig å redusere kostnader i samferdselsprosjekter, og at høye rente- og innkrevjingskostnader er en dyr måte å finansiere samferdselsprosjekter på. Disse medlemmer mener at man for fremtiden bør vurdere andre finansieringsmodeller, og at regjeringen utreder og legger frem for Stortinget ulike alternativer. Disse medlemmer mener at erfaringene med forhånds- og parallellinnkrevjng på rv. 7 Sokna-Ørgenvika i Buskerud, jf. Prop. 77 S (2024–2025), også bør inngå i dette arbeidet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet er motstandere av dagens byvekst- og bypakkeavtaler der bilen som transportmiddel motarbeides gjennom nullvekstmålet. Disse medlemmer mener videre at det er uholdbart at bilistene gjennom bompenger pålegges å finansiere det meste i slike pakkedøsninger. Disse medlemmer mener videre det er urimelig at også andre trafikanters transporthverdag skal finansieres av bilistene gjennom bompenger. Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet mener det offentlige skal ha ansvaret både for utbygging og finansiering av veinettet.

Disse medlemmer viser til at det som følge av blant annet kostnadsøkninger ikke lar seg gjøre å finansiere alle prosjektene innenfor den opprinnelige økonomiske rammen for Bypakke Nord-Jæren. Disse medlemmer vil bemerke at viktige riksveiprosjekter på E39 omfattes av bypakken. Disse medlemmer avviser proposisjonens forslag om at det er bilistene som skal bære det finansielle ansvaret for kostnadsøkninger når bompengebidraget økes med 5,6 mrd. kroner ved at bompengennkrevjng forlenges med fem år. Disse medlemmer legger til grunn at veiprosjektene skal gjennomføres, men at det legges til grunn statlig finansiering og ikke bompenger.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Prop. 92 S (2024–2025) Forlengd innkrevjngsperiode for Bypakke Nord-Jæren i Rogaland og samanslåing av tilskot i belønningsordninga for betre kollektivtransport mv. i byområda, sendes tilbake til regjeringen.»

«Stortinget ber regjeringen raskt fremme forslag om offentlig finansiert utbygging av veiprosjektene i Bypakke Nord-Jæren. Det forutsettes at prosjektene gir bedre fremkommelighet for bilistene.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti ønsker ikke å støtte en forlenget innkrevjngsperiode til ut 2038. Det er så mye med dette prosjektet som kunne vært løst annerledes og billigere både for innbyggere og stat, ved å ta ut tverrforbindelsen og nedskalere veiprosjektene i E39, tunnel Ålgård-Bråstein med to løp, og redusere hastigheten. Hvis en tar med i regnskapet at eksisterende vei skal brukes av lokalbefolkningen, vil trafikkgrunnlaget bestå av bare de som skal innom. Det betyr at en nedskalering er nødvendig fordi trafikkgrunnlaget ikke vil bli stort nok. Nå må vi slutte å overdimensjonere motorveier det ikke er trafikkgrunnlag for. Det blir dyrt for staten, men ikke minst for folk sin lommebok.

Samanslåing av tilskot i belønningsordninga for betre kollektivtransport mv. i byområda

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at øremerkingen av midler til reduserte billettpriser på kollektivtrafikk som regjeringen omtaler i proposisjonen, er ordningen regjeringen Solberg innførte i statsbudsjettet for 2020. Disse medlemmer viser til at regjeringen Solberg økte statens bidrag til store kollektivprosjekter fra 50 til 66 pst., og at halvparten av denne økningen var øremerket for å redusere bompengene. Delen som var øremerket reduserte bompenger, ble fjernet av dagens regjering allerede i revidert nasjonalbudsjett for 2022. Disse medlemmer mener at regjeringen i praksis flytter penger fra bilistene til kollektivtrafikken.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 1

Prop. 92 S (2024–2025) Forlengd innkrevjingsperiode for Bypakke Nord-Jæren i Rogaland og samanslåing av tilskot i belønningsordninga for betre kollektivtransport mv. i byområda, sendes tilbake til regjeringen.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen raskt fremme forslag om offentlig finansiert utbygging av veiprosjektene i Bypak-

ke Nord-Jæren. Det forutsettes at prosjektene gir bedre fremkommelighet for bilistene.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet og Venstre.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og råar Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

1. Stortinget sluttar seg til forslag om forlengd innkrevjingsperiode for Bypakke Nord-Jæren i Rogaland og samtykker i at bompengeselskapet Ferde AS får løyve til å ta opp lån og krevje inn bompengar ut 2038.
2. Stortinget sluttar seg til at det i Bypakke Nord-Jæren kan innførast fleksible bompengetakstar etter veglova § 27 andre ledd innanfor den fastsette gjenomsnittstaksten dersom det blir fatta lokalpolitiske vedtak om differensiering av takstane.
3. Samferdselsdepartementet får fullmakt til å inngå tilleggsavtale med bompengeselskapet Ferde AS. Avtalen gir bompengeselskapet rett til å krevje inn bompengar innanfor føresetnadene i Prop. 92 S (2024–2025).

Oslo, i transport- og kommunikasjonskomiteen, den 20. mai 2025

Sigbjørn Gjelsvik

leder

Jone Blikra

ordfører

